

[Statsministeren]

Den internationale økonomiske udvikling har i løbet af 1979 antaget en sådan drejning, at det har skabt nye og meget alvorlige problemer for betalingsbalancen, produktionen og beskæftigelsen i Danmark.

De kraftige prisstigninger på olie og råvarer har umiddelbart belastet vor betalingsbalance med en merudgift af størrelsesordenen 6-7 mia kr. Samtidig har de dæmpet væksten i andre lande og skærpet tendenserne til at føre en restriktiv politik, med det resultat, at mulighederne for at forøge den danske eksport er blevet yderligere svækket.

Vore importpriser havde været i ro gennem hele 1978. Oliepriserne var ganske vist steget omkring årsskiftet, men var tilsyneladende faldet til ro igen, og den samlede stigning i importpriserne var endnu i perioden december-marts meget begrænset.

Men derefter tog, som vi alle ved, stigningen i oliepriserne igen fart, og samtidig kom der en relativt stærk stigning for andre rå- og hjælpestoffer og for transportmidler.

Det var baggrunden for, at regeringen i slutningen af juni måned tog initiativet til at indkalde folketinget.

De forbrugsbegrænsende virkninger af de afgifter, der blev gennemført i juni, er først nu ved at slå igennem. Der er ingen tvivl om, at virkningerne vil melde sig med øget styrke i de kommende måneder. Alligevel må vi konstatere i dag, at udsigterne tegner sig meget mørke. Prisstigningerne på olie i første halvår blev fulgt op af OPEC-forhøjelserne. Med de stigninger, vi har kendskab til, vil oliepriserne ved begyndelsen af 1980 være 70 pct. højere end ved begyndelsen af 1979. Internationalt må man samtidig vente en klar konjunkturdæmpning fra 1979 til 1980.

For dansk økonomi vil det betyde, at væksten i eksporten vil blive væsentligt svækket i sammenligning med væksten i 1979. Denne udvikling vil blive forstærket, hvis stigningen i omkostningerne her i landet igen tager fart, så konkurrenceevnen svækkes.

Betalingsbalanceunderskuddet i 1979 bliver ca. dobbelt så stort som det, der var regeringens målsætning. Det er vigtigt for mig at understrege, at det tab, vi har lidt ved forringelserne i bytteforholdet, i sig selv forklarer stigningen i underskuddet.

Alvorligere er det, at den samme udvikling vil føre til, at underskuddet i 1980 vil blive

mere end dobbelt så stort som forudset, hvis der ikke sker en væsentlig stramning af den økonomiske politik. Den betydelige nedgang i arbejdsløsheden, som vi har oplevet i det sidste halve år, viser, at arbejdsløsheden på nuværende tidspunkt er ca. 50.000 lavere end på samme tidspunkt sidste år.

Der er flere årsager til nedgangen i ledigheden. Beskæftigelsestilbuddene til de langtidsledige og efterlønsordningen har således bidraget mærkbart. Desværre må vi forudse, at den glædelige tendens til nedgang i arbejdsløsheden kan risikere igen at blive afløst af en stigning på måske 30.000-40.000 personer i 1980.

Men endnu alvorligere er det, at perspektiverne for den internationale økonomiske udvikling tegner sig sådan, at vi må regne med, at disse udviklingstendenser i dansk økonomi vil fortsætte i de kommende år, hvis der ikke gennemføres gennemgribende ændringer i den økonomiske politik. Situationen er så alvorlig, at vi ikke kan regne med, at gradvise og periodiske tilpasninger af den karakter, vi har kendt i de senere år, vil kunne løse opgaverne. Jeg tænker her på de forlig, som den tidligere regering har gennemført med en række af folketingets partier, og på de indgreb, der er gennemført af den nuværende regering.

Det er derfor nødvendigt, at der gennemføres et sæt af økonomisk-politiske foranstaltninger, som er af mere permanent og langsigtet karakter, og som kommer til at berøre stort set alle sider af det økonomiske liv.

Der har været ført indgående drøftelser i regeringen om udformningen af en sådan mere langsigtet politik. Desværre har det ikke vist sig muligt at nå til enighed mellem de to partier i regeringen.

Regeringen har derfor fundet det nødvendigt, at vælgerne får lejlighed til at tage stilling til grundlaget for de nødvendige økonomisk-politiske foranstaltninger. Jeg har derfor indstillet til Dronningen, at der udskrives nyvalg til folketinget til afholdelse den 23. oktober. I fortsættelse heraf har regeringen indgivet sin afskedsbegæring.

Det folketing, der udgår af valget, vil få som sin første opgave at tage stilling til de meget alvorlige problemer, vi er stillet over for.